Underlag för hänvisning av ortopedpatienter, Akutmottagningen AKM AS

Innehåll

Syfte och omfattning 1
Bakgrund 1
Beskrivning 1
Roller och ansvar 2
Bilaga sökorsak, frakturer 3
Dokumenthistorik 7

Syfte och omfattning

Dokumentet säkerställer korrekt prioritering och omhändertagande av patienter som söker för ortopediska åkommor. Rutinen vänder sig till personal som möter denna patientgrupp på Akutmottagningen vid Akademiska sjukhuset.

Bakgrund

Akutmottagningen bemöter dagligen ett antal patienter som söker för diverse ortopediska åkommor som genererar smärta eller obehag. Dock kräver många av dessa tillstånd inte akuta kirurgiska åtgärder.

Prioritering för patienter som söker med sådana besvär är då att hänvisa till rätt vårdnivå.

Beskrivning

Detta dokument täcker vanliga sökorsaker men är inte heltäckande och om osäkerhet kring en patients tillstånd uppstår ska ytterligare stöd i frågan inhämtas av ortopedens primärjour.

Prioritet är att hänvisa smärtpatienter där det inte föreligger något behov av kirurgisk åtgärd, tex vid ryggsmärtor/långvarig smärta i rörelseapparaten i övrigt.

Patienterna **söker själva** till Närakuten Aleris ortopedi eller till vårdcentralen.

Vid behov kan patienten skickas i en sjukresa till närakuten, om det underlättar hänvisningen. Kostnaden för sjukresan sätts då upp på ortopeden (AS13400).

Roller och ansvar

Sektionschefens ansvar är att:

- Författningar och lagar följs

Avdelningschef/chefen för enhetens ansvar är att:

- Författningar och lagar följs
- Enheten arbetar för enhetlig dokumentation

Sjuksköterska i triagefunktion

- Författningar och lagar följs
- Arbetar efter enhetliga, fastställda rutiner och detta dokument

Bilaga sökorsak, frakturer

Den här guiden täcker vanliga sökorsaker men är inte heltäckande
Fråga gärna ortopedens primärjour när Du har en patient i triagen som du är osäker på om hen ska IN eller hänvisas UT.

*Patienterna **söker själva** till Närakuten Aleris ortopedi eller till vårdcentralen.*
Vid behov kan patienten skickas i en sjukresa till närakuten, om det underlättar hänvisningen. Kostnaden för sjukresan sätts då upp på ortopeden (AS13400).

Tänk på att Närakuten har en röntgenapparat som inte delas med andra specialiteter vilket medför uttalat korta ledtider till att få en undersökning genomförd om det är bråttom.

*Om patienten kommer med en remiss – sök ortopedjouren på 99925 och be om en bedömning avseende om patienten ska hänvisas vidare eller komma in på AKM. En remiss in på AKM betyder **INTE** att patienten automatiskt ska handläggas på AKM, utan ställningstagande från ortopedjouren.*

Det är av största vikt att alla hänvisningar dokumenteras med en kort anteckning i patientens journal.

Definition: IN = in till vår akutmottagning

Symtom/anamnes		
		Att tänka på:
Klarar inte förflyttning	Äldre patienter som inte kan förflytta sig själva – även om de tar hjälp av gånghjälpmedel.	Patienter som inte kan förflytta sig - klarar sig inte hemma.
Kommer med ambulans	Patienter som inkommer med ambulans ska bedömas.	Kan hänvisas vidare efter bedömning.
Ledsmärta + feber	Smärta ihop med en eller flera av följande **varningstecken**; Feber. Synliga tecken till hudinfektion i området kring leden (rodnad). Sårskada på huden i området kring leden. Genomgången kirurgi senaste 4 veckorna. Protes i leden.	
Frakturmisstanke där skelettet sticker ut eller distalstatus är dåligt	Misstanke om fraktur där skelettet sticker ut ur huden eller distalstatus är dåligt.	- Kontrollera distalstatus (sensorik och cirkulation) - Kan behöva reposition för att skydda mjukdelar runt frakturen.
Sår/kross/klämskador	Misstanke om fraktur eller nedsatt distalstatus.	- Kontrollera distalstatus (sensorik och cirkulation)
Misstanke om luxation på extremitet	Misstanke om luxation	**Hänvisa om** det kommer att ta lång tid innan patienten har fått en röntgen hos oss. Har vi kort handläggningstid (under 1 timme) kan patienten tas in. En luxation är lättare att reponera tidigt. De här patienterna ska inte sitta och vänta hos oss. **Har Närakuten stängt = IN**
RYGG	Akut insatt ryggsmärta (senaste dygnet) och feber.	IN Spinalinfektion?
RYGG	Fallit och har Bechterews sjukdom.	IN Hög risk för fraktur
RYGGSKADA	Ryggskada efter akut trauma eller med tillkomst av neurologiskt bortfall	IN
NACKE	Trauma. Tex. Påkörd i en bil Smärta i nacken	**Hänvisa om** det kommer att ta lång tid innan patienten får handläggning hos oss. Har vi kort handläggningstid (under 1 timme) kan patienten tas in. Det är lättare att bedöma dessa patienter tidigt efter skadan. Då kanske man kan **undvika CT.**

HAND	Större sårskador Risk för skada på kärl/nerv.	Hänvisa om det kommer att ta lång tid innan patienten får en bedömning hos oss. Väljer vi att ta in hos oss gäller följande; Vid allvarlig handskada dagtid (mån-fre kl. 08 – 16, fre kl. 08-13) hänvisas patienten direkt från kassan på akuten till handmottagningen (bottenplan ingång 70). Personalen i kassan på akuten ringer till handkirurgmottagningen på telefonnummer 15446 och rapporterar att patienten kommer. Patienter kan inte hänvisas efter kl. 16 mån-tors resp kl 13 fre, då får de vara kvar på akutmottagningen. - Vid allvarlig handskada på jourtid (vardagar efter kl. 16 och helgdagar) ska patienten bedömas av ortopedens primärjour initialt. **Har Närakuten stängt = IN**

	Vad kan vi hänvisa bort på jourtid – när Närakuten är stängd? **Alla lättare skador.** **Alla långvariga besvär med smärta.** Handläggningstiden på vår AKM är minst 4 timmar, ofta 8 timmar eller mer. *Patienter som kan gå hem och söka Närakuten dagen efter ska göra det.*	Att tänka på: Skicka med smärtlindring vid behov
	Exempel på skador som kan vänta på handläggning dagen efter på Närakuten.	
NYCKELBEN	Misstanke om fraktur utan att huden ter sig ansträngd.	Hänvisning till Närakuten när denna är öppen.
AXEL	Långvarig smärtproblematik.	Hänvisning till vårdcentral, inte bråttom.
ÖVERARM	Misstanke om fraktur utan att huden ter sig ansträngd och distalstatus är gott.	Hänvisning till Närakuten när denna är öppen.
ARMBÅGE	Misstanke om fraktur utan att huden ter sig ansträngd och distalstatus är gott.	Hänvisning till Närakuten när denna är öppen.
HÖFT	Smärta utan trauma och ingen feber eller tecken till infektion kring leden.	Inte bråttom – inte akut, kan gå till vårdcentral – gärna till sjukgymnast först.
HÄLSENA	Misstanke om skadad hälsena.	Till Närakuten. Ge patienten ett par kryckor – instruera att ej belasta på foten. Närakuten ansvarar för all handläggning av

		eventuella hälsenerupturer och patienten får en sämre uppföljning om de inte hänvisas dit med sin skada.
FOTLED	Trampat snett/fallit men ingen synlig felställning. God cirkulation (varm fot). Svullnad/blåmärke är vanligt. Hälta vanligt.	Hänvisas till Närakuten, samma dag eller dagen efter.
KNÄ	Smärta utan trauma och ingen feber eller tecken till infektion kring leden.	Inte bråttom – inte akut, kan gå till vårdcentral, gärna till sjukgymnast först.
KNÄ	Vridit till knät.	Hänvisning till Närakuten när denna är öppen.
RYGG	Långvarig smärtproblematik.	Hänvisning till vårdcentral.

RYGG	**<u>INFO TILL PATIENTERNA SOM HÄNVISAS FRÅN KASSAN</u>** • **Inga MR-undersökningar beställs från akuten eller från Närakuten - vårdcentralen sköter detta.** • **Vårdcentralen sköter all utredning, smärtlindring och sjukskrivning.** • **Ev skicka med den generella smärtlindring vi har att erbjuda.** • **Vid behov av akut hjälp med ovanstående, hänvisa till Närakuten dagtid. Patienterna ska inte in till ortopedakuten.** • **Fråga om patienten tar sin smärtlindring, om inte -uppmana till detta.**

VAD KAN VI GÖRA FÖR DE PATIENTER VI HÄNVISAR?			
Vid behov av sjukresa hem eller till Närakuten – beställ den och skicka patienten.			
Om adekvat smärtlindring saknas och patienten inte har överkänslighet mot Paracetamol, Ibuprofen eller Oxycodon, skicka med smärtlindring hem och hänvisa till Närakuten ortopedi dagen efter.			
Läkemedel	Dosering	Antal	Kontraindikationer
Tabl Paracetamol	500 mg	2-6 st	- Medvetandesänkning - Känd leversjukdom
Tabl Ipren	400 mg	1-2	- Magsår
OxyNorm	5 mg	2-4 st	- Medvetandesänkning - Försämrad andning - Missbruksanamnes - Nyligen tagit morfin - Under amning
Paraflex	250 mg	2-4 st	- Känd leversjukdom - Porfyri

Dokumenthistorik

Författare: Hannah Eriksson, MLA för ortopeddelen på akutmottagningen juni 2021

Granskat:

Revidering: Hannah Eriksson, MLA för ortopeddelen på akutmottagningen oktober 2024

Godkänt: